

1.9.2004

KONKURSSIPESÄN KIRJANPITO JA TARKASTUS

1 KIRJANPIDOSTA

1.1 Velallisen kirjanpidon loppuunsaattaminen ja konkurssihetken tilinpäätös

Velallisen liike- tai ammattitoiminnan kirjanpitoaineisto kuuluu konkurssipesään (KonkL 5:4). Jos velallisen kirjanpitoaineisto on muun kuin velallisen hallussa, se on luovutettava konkurssipesälle. Konkurssipesän on tällöin korvattava ainoastaan aineiston toimittamisesta aiheutuvat kustannukset (KonkL 9:3.2).

Konkurssiin asetetun yrityksen kirjanpito on kirjausten osalta käytännössä aina keskeneräinen. Velallisen kirjanpitovelvollisuus on täytetty silloin, kun tositemaineisto on asianmukaisesti koottu ja kirjaukset on tehty kirjanpitolain (1336/1997) 2 luvun 4 §:n 2 momentin mukaisesti. Säännös edellyttää käteisellä rahalla suoritetun maksun kirjausta viivytyksettä päiväkohtaisesti ja muiden kirjausten suorittamista kuukausikohtaisesti tai neljän viikon jaksolta neljän kuukauden kuluessa kalenterikuukauden tai jakson päättymisestä. Arvonlisäverovelvollisen yrityksen osalta kirjaukset on veron tilittämisen vuoksi käytännössä tehtävä 1,5 kuukauden kuluessa kalenterikuukauden päättymisestä. Yhtiön tilinpäätökset on laadittava kirjanpitolain 3 luvun mukaisesti neljän kuukauden kuluessa tilikauden päättymisestä.

Pesänhoitajan on huolehdittava, että velallisen kirjanpito tehdään konkurssin alkamiseen saakka ja että konkurssin alkamiseen päätyneeltä tilikaudelta laaditaan tilinpäätös (KonkL 9:3), jollei velallinen itse saata kirjanpitoa loppuun tai laadi tilinpäätöstä. Kirjaukset on tehtävä ja tilinpäätös on laadittava noudattaen soveltuvin osin kirjanpitolakia ja -asetusta.

Konkurssipesä vastaa velallisen kirjanpidon laatimisesta aiheutuneesta, konkurssin alkamista edeltäneiden viimeisten kahden kuukauden aikaan kohdistuvasta kohtuullisesta saatavasta. Tämä vastuu ei kuitenkaan koske velallisen palveluksessa olleen työntekijän saatavaa (KonkL 16:2.2). Konkurssipesä on siis maksuvelvollinen, jos kirjanpityötä on teetetty viimeisten kahden kuukauden aikana ennen konkurssia. Kohtuullisella saatavalla tarkoitetaan tavanomaisen laskutusperusteen mukaan veloitetua työmäärää.

Kirjanpidon laiminlyönnistä vastuussa olevat voivat joutua henkilökohtaisesti vastaamaan kirjanpidon loppuunsaattamisesta aiheutuvista kohtuullisista kustannuksista, jos kirjanpito on laiminlyöty niin, ettei konkurssipesä ole ilman kohtuutonta vaivaa kyennyt selvittämään kirjanpitovelvollisen taloudellista tulosta ja asemaa tai kirjanpitovelvollisen liiketoiminnan kannalta olennaisia liiketapahtumia (KonkL 9:5). Kohtuullinen kustannus tarkoittaa käytännössä esimerkiksi kirjanpito toimiston laskua. Pesänhoitajan on vastuuperusteen selvittyä vaadittava korvaus konkurssipesälle.

Jos konkurssivelallisen toiminnasta on päätetty teettää erityistarkastus, voi erityistarkastusentekijä tarkoituksenmukaisuussyistä ja osana erityistarkastusta myös huolehtia velallisen kirjanpidon tekemisestä loppuun. Tällöin kysymys on lähinnä tositteiden teknisestä kirjaamisesta ajan tasalle. Erityistarkastuskertomuksessa on erikseen mainittava, miltä osin kirjaukset ovat tarkastajan tekemiä.

Pesänhoitajan ei tarvitse huolehtia kirjanpidon loppuunsaattamisesta, jos kirjanpito on konkurssin alkaessa niin puutteellinen, että sen perusteella ei voida laatia luotettavaa tilinpäätöstä (KonkL 9:3). Kirjanpito voidaan siis jättää saattamatta loppuun käytännön vaikeuksien vuoksi silloin, kun se on tekemättä pitkältä ajalta tai aineistoa on hävinnyt tai hävitetty. Kirjanpidon loppuunsaattaminen ja tilinpäätös voidaan jättää tekemättä myös silloin, kun pesässä ei ole sen laatimiseen tarvittavia varoja. Jos varattomassa pesässä on syytä epäillä rikosta, takaisinsaanti-, vahingonkorvaus- tai muuta merkittävää vastuuperustetta, pesänhoitajan on ilmoitettava asiasta ensisijaisesti päävelkojille ja tarvittaessa konkurssiasiamiehelle, joka myös voi ryhtyä toimenpiteisiin asiassa. Pesänhoitajan on laatimassaan velalliselvityksessä ilmoitettava, onko pesässä viitteitä edellä mainituista vastuuperusteista.

Jollei pesänhoitajalla ole käytössään sellaista kirjanpitoaineistoa, jonka perusteella konkurssivelallisen kirjanpito ja tilinpäätös voitaisiin laatia ja antaa veroilmoitus, pesänhoitajan tulee ilmoittaa asiasta verovirastolle.

Pesänhoitaja huolehtii tilinpäätöksen ja veroilmoituksen laatimisesta sekä ennen konkurssia päättyneeltä tilikaudelta että siltä tilikaudelta, jonka aikana yritys on asetettu konkurssiin. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että jos yrityksen tilikausi on päättynyt 31.12.2003 ja yritys on asetettu konkurssiin 12.3.2004, konkurssivelallisen edustaja allekirjoittaa tilinpäätöksen ja veroilmoituksen vuodelta 2003 ja lisäksi konkurssiin asettamishetkeltä 2004. Neuvottelukunta suosittaa, että pesänhoitaja tarvittavat varaukset tehden allekirjoittaa konkurssin alkamisajankohdalle tehdyn välitilinpäätöksen ja veroilmoituksen.

Pesänhoitajan on vastaavasti huolehdittava muussa lainsäädännössä edellytettyjen ilmoitusten toimittamisesta viranomaisille, esimerkiksi arvonlisäverolain 17 luvun ilmoitusvelvollisuudesta ja työnantajasuorituksia, tapaturmavakuutuksia ja TEL:iä koskevista ilmoituksista.

Pesänhoitajan velvollisuus huolehtia konkurssivelallisen kirjanpidon loppuunsaattamisesta perustuu konkurssilakiin eikä kirjanpitolakiin. Pesänhoitajaa ei voida rangaista rikoslain 30 luvun 9 tai 10 §:n nojalla kirjanpitorikoksesta, jos konkurssivelallisen kirjanpitoa ei voida saattaa loppuun. Pesänhoitaja voi olla rikosoikeudellisessa vastuussa vain silloin, kun konkurssipesä on harjoittamansa liiketoiminnan perusteella kirjanpitovelvollinen.

1.2

Konkurssipesän kirjanpito

Pesäluettelo muodostaa konkurssipesän kirjanpidon perustan.

Konkurssipesän hallinnon suorittamien toimien on oltava koko pesänhoidon ajan velkojien, velallisen ja valvontaviranomaisten todennettavissa ja jälkikäteen tarkistettavissa.

Konkurssipesän on pidettävä sellaista kirjanpitoa, jota pesän laajuus ja laatu edellyttävät. Pesänhoitajan on huolehdittava, että konkurssipesän kirjanpito on asianmukaisesti järjestetty (KonkL 16:1). Järjestämistä käsitellään kohdissa 1.2.1 - 1.2.3.

Kirjanpidon tulee perustua kirjanpitolain 2 luvun 5 §:n mukaisiin päivättyihin ja numeroituihin tositteisiin. Tarpeelliset kirjanpitomerkinnot ja viennit tulee tehdä viivytyksettä.

Tässä annettavat, konkurssipesän kirjanpitoa koskevat suositukset eivät vaikuta siihen konkurssipesän kirjanpitovelvollisuuteen, joka perustuu erityislakien määräyksiin.

1.2.1

Liiketoimintaa harjoittamaton konkurssipesä

Konkurssipesän tulee pitää sen laatu ja laajuus huomioon ottaen tarkoituksenmukaista kirjanpitoa. Kirjanpidosta tulee voida vaikeuksitta selvittää oikeat ja riittävät tiedot pesän tuotoista ja kuluista, realisoineista, kertyneistä rahavaroista ja maksetuista jako-osuuksista.

Pesän tuotot on eriteltävä vähintään pysyvien vastaavien (käyttö-omaisuus) ja vaihtuvien vastaavien (vaihto-omaisuus) realisointituottoihin, saatavien perintä-, liiketoiminnan jatkamis-, korko-, vuokra- ja muihin tuottoihin.

Konkurssipesän kulut on eriteltävä vähintään konkurssimenettelyn aiheuttamiin kuluihin, pantatun omaisuuden aiheuttamiin kuluihin, pesänhoitajan palkkiokuluihin, oikeudenkäyntikuluihin sekä pesänhoidon kuluihin. Pesänhoidon kulut on syytä jakaa eri kululajien mukaan omille alatileilleen.

Suosituksen liitteenä on malli pesän kirjanpidossa käytettävistä tileistä, joita tulee tarvittaessa lisätä tai poistaa pesän erityispiirteiden mukaan.

Konkurssipesissä, joissa on vain vähän tilitapahtumia ja rahaliikenne on keskitetty yhdelle pankkitilille, voidaan kirjanpitoa käyttää pankin tiliotetta. Tiliotteelle tulee merkitä tilitapahtumaa vastaavan tosittien numero. Omaisuuden myynnistä voidaan tällöin tehdä merkintä esimerkiksi pesäluettelon kopioon, josta selviää, mitä omaisuutta on myyty ja mikä on myyntiä vastaavan tosittien numero.

Konkurssipesän kirjanpidosta tulee voida esittää pesän realisaatio-tilannetta kuvaava tilityslaskelma. Laskelmaan on kirjattava pesän kuittauksin vähennetyt käteisvarat konkurssin alkaessa lisättyinä eritellyillä realisaatiotuotoilla sekä vähennettynä eritellyillä kuluilla ja maksetuilla jako-osuuksilla. Tilityslaskelma on aina laadittava konkurssihallinnon lopputilitystä varten ja konkurssimenettelyn kuluessa ainakin velkojille ja velalliselle toimitettavaa vuosiselontekoa varten. Tilityslaskelman tarkoitus on osoittaa velkojille pesän realisointitulokset, pesän kulut ja siten muodostuva velkojille jaettava kertymä ja antaa arvio mahdollisesti myöhemmin vielä kertyvästä jako-osuudesta.

Vaikka konkurssipesän kirjanpito on perustunut pankin tiliotteeseen, tulee pesänhoitajan ennen lopputilitystä aina laatia edellä mainittu tilityslaskelma.

1.2.2

Liiketoimintaa jatkava konkurssipesä

Jos konkurssipesä jatkaa velallisen liiketoimintaa, myös kirjanpito-velvollisuus jatkuu. Konkurssipesän kirjanpito on laadittava kirjanpitolain mukaisesti. Myös verolakien konkurssipesälle asettamat veloitteet edellyttävät kirjanpidosta huolehtimista liiketoiminnan osalta (mm. tuloverolaki, 1535/1992, 19 §; arvonalisäverolaki, 1501/1993, 14 § ja ennakkoperintälaki, 1118/1996, 9 § 2 momentti).

Liiketoiminnan jatkamisella ei tavallisesti tarkoiteta tilannetta, jossa konkurssipesä vain realisoii velallisen liikeomaisuutta tai saattaa loppuun keskeneräiset työt, jos toimintaa varten ei hankita vähäistä enempää uutta vaihto-omaisuutta.

Siitäkin huolimatta, että konkurssipesässä on pidetty kirjanpitolain mukaista kirjanpitoa, kohdan 1.2.1 mukainen tilityslaskelma on laadittava. Sen vuoksi konkurssipesän tilikarttaa ja kirjanpitojärjestelmää on muokattava niin, että kirjanpidosta on tulostettavissa tilityslaskelma.

Kirjanpitolain mukainen kirjanpito-velvollisuus päättyy liiketoiminnan päättyessä.

1.2.3

Raukeavat konkurssipesät

Jos konkurssi raukeaa, peruuntuu tai konkurssiin asettamista koskeva päätös kumotaan, pesänhoitajan on valtuuksiensa päättyessä tehtävä velallista varten tilityslaskelma, josta selviää, mihin pesän varoja on

käytetty (KonkL 8:11). Pesänhoitajan on asianmukaisesti todennettava kaikki konkurssin aikaiset raha- ja liiketapahtumat. Velalliselle tulee antaa kopiot sellaisista konkurssin aikaisista tulo- ja realisointitositteista, joilla voi olla merkitystä esimerkiksi velallisen verotukseen. Kopioista voidaan periä kohtuullinen korvaus.

Päätöksen tultua lainvoimaiseksi pesänhoitajan on luovutettava velallisen kirjanpito tositteineen velalliselle, jollei konkurssiasiamies tai esitutkintaviranomainen vaadi aineistoa tarkastusta varten haltuunsa. Konkurssivelallinen on velvollinen vastaanottamaan ja säilyttämään kirjanpitoaineiston kirjanpitolain 2 luvun 10 §:n edellyttämällä tavalla.

1.3

Velallisen ja konkurssipesän kirjanpidon säilytys

Pesänhoitajan on konkurssipesää lopetettaessa arkistoitava konkurssivelallisen kirjanpitoaineisto ja säilytettävä kirjanpitokirjat kirjanpitolain 2 luvun 10 §:n mukaisesti 10 vuotta ja tositteet 6 vuotta tilikauden päättymisestä. Vastaavasti jos konkurssipesä on harjoittamansa liiketoiminnan perusteella ollut kirjanpitovelvollinen, kirjanpitoaineisto on säilytettävä edellä mainitun lain mukaisesti. Jos konkurssipesä ei ole jatkanut konkurssivelallisen liiketoimintaa, on sen säilytettävä konkurssipesän kirjanpitokirjat ja muu keskeinen kirjanpitoaineisto vähintään 10 vuotta lopputilityksen hyväksymisestä.

Muutoinkin pesänhoitajan on säilytettävä konkurssipesän keskeinen asiakirja-aineisto 10 vuotta lopputilityksen hyväksymisestä. Säilytettävistä asiakirjoista säädetään tarkemmin oikeusministeriön asetuksella (502/2004).

Keskeiseen asiakirja-aineistoon kuuluvat ainakin pesäluettelo, velallisselvitys, velkojainkokousten pöytäkirjat ja muuhun päätösten tekomenettelyyn liittyvät asiakirjat, vuosiselonteot, lopputilitys, konkurssipesän kannalta merkityksellisen omaisuuden myyntiä koskevat keskeiset asiakirjat, konkurssipesän kirjanpito, jonka säilyttämiseen ei sovelleta kirjanpitolakia sekä kirjanpitoa ja hallintoa koskevat tilintarkastajan kertomukset ja muistiot.

2

KONKURSSIPESÄN KIRJANPIDON JA HALLINNON TARKASTUS

Jos konkurssipesä on kirjanpitolain mukaan kirjanpitovelvollinen, tilintarkastusvelvollisuus määräytyy tilintarkastuslain mukaan.

Tilintarkastus on aina toimitettava laajoissa konkurssipesissä (KonkL 16:2). Muissa tilanteissa konkurssipesässä voidaan velkojainkokouksen enemmistöpäätöksellä päättää pesän kirjanpidon ja hallinnon tilintarkastuksesta. Tarkastuksesta päättäessään velkojainkokous valitsee myös sen suorittajan. Tarkastajan on oltava tehtävänsä sopiva ja kykenevä sekä pesänhoitajasta riippumaton.

Tarkastajaksi voidaan velkojainkokouksen harkinnan mukaan valita velallisen toiminta-aikainen tilintarkastaja, jollei ole syytä epäillä tämän sopivuutta tehtävään.

Pesänhoitajan on tuotava kysymys konkurssipesän kirjanpidon ja hallinnon tarkastamisesta velkojainkokouksen käsiteltäväksi, jollei se esimerkiksi pesän pienuuden vuoksi ole ilmeisen tarpeetonta. Jos pesä jatkaa merkittävässä määrin velallisen liiketoimintaa tai jos pesä on varoiltaan huomattava, pesässä on käytettävä HTM- tai KHT- tilintarkastajaa. Liiketoimintaa jatkavien pesien kirjanpidon ja hallinnon tarkastuksen on käsiteltävä pesän toiminta liiketoiminnan lopettamiseen saakka.

Konkurssipesän kirjanpidon ja hallinnon tarkastaminen käsittää pesän varojen hoidon, rahaliikenteen ja kirjanpidon tarkastuksen sekä lakien ja hyvän pesänhoitotavan noudattamisen tarkastamisen.

Lisäksi tarkastuksen kohteena on tarpeellisessa määrin toimeksiannon tai muutoin ilmenneen perusteen mukaisesti muun muassa:

- velkojainkokousten järjestäminen ja niissä tehtyjen päätösten noudattaminen
- pesän organisaatio ja sisäinen valvonta
- raportointi
- realisointitoimenpiteet ja -tilitykset
- oikeudenkäyntien tulos
- pantatun omaisuuden hoito, realisointi ja näiden aiheuttamien kulujen kohdentaminen
- reagointi erityistarkastusten havaintoihin
- saatavien perinnän tuloksellisuus
- liiketoiminnan harjoittaminen ja sen tulos
- jako-osuuksien maksaminen
- pesänselvityksen joutuisuus.

Tarkastuksesta päättäessään velkojainkokouksen on otettava kantaa myös tarkastuksesta aiheutuvien kustannusten maksamiseen. Tarkastuksen kustannukset maksetaan pesän varoista. Velkojainkokouksessa on päätettävä myös siitä, tehdäänkö tarkastus määräajoin vai vasta konkurssimenettelyn päättyessä. Jos velkojainkokous ei pidä tarkastuksen suorittamista tarpeellisena, velkoja voi omalla kustannuksellaan toimituttaa tarkastuksen. Tarkastuskertomus on tällöinkin toimitettava myös konkurssipesälle.

Tarkastaja raportoi havainnoistaan kaikille pesänhoitajille. Tilintarkastuskertomus annetaan kuitenkin aina velkojainkokoukselle. Hyvä pesänhoitotapa edellyttää, että tilintarkastuskertomus liitetään ainakin velkojille ja velalliselle sekä konkurssiasiamiehelle lähetettävään vuosiselontekoon (ks. Konkurssiasiain neuvottelukunnan suositus nro 5). Pesänhoitajan on toimitettava tilintarkastuskertomus ja mahdolliset tilintarkastusmuistiot välittömästi niiden valmistuttua velkojatoimikunnalle ja suurimmille velkojille.

Jos joku velkojista vaatii tai tilintarkastuskertomus antaa muutoin siihen aiheen, tilintarkastaja voidaan tarpeen mukaan kutsua velkojainkokoukseen kuultavaksi.

Pesänhoitajan velvollisuutena on tarpeellisessa määrin antaa velkojille tietoa pesän rahavarojen ja hallinnon hoidosta. Jos pesänhoitaja ei täytä tätä tiedonantovelvollisuuttaan, yksittäisellä velkojalla on velkojainkokouksen päätöksestä riippumatta aina oikeus omalla kustannuksellaan tarkastaa pesän rahaliikenne ja hallinto. Myös velallisella on perustellusta syystä oikeus omalla kustannuksellaan vastaavaan tarkastamiseen. Pesänhoitajan ei kuitenkaan tarvitse esittää liikesalaisuuksien piiriin kuuluvia asioita velkojille eikä velalliselle silloin, kun nämä tiedot eivät heidän velkoja- tai velallis-asemaansa millään tavoin vaikuta.

Konkurssipesän hallinnon ja tilien tarkastuksesta on erotettava konkurssivelallisen toiminnan erityistarkastus, josta on annettu erillinen suositus nro 8.

3

PESÄNHOITAJAN VALVONTAVELVOLLISUUDESTA JA OIKEUDESTA TIETOJEN SAANTIIN PESÄNHOITOKUMPPANILTA

Pesänhoitajan velvollisuus on huolehtia konkurssipesän kirjanpidon ja varainhoidon asianmukaisesta järjestämisestä ja valvonnasta.

Pesänhoitajan on hoidettava tehtävänsä huolellisesti ja hyvää pesänhoitotapaa noudattaen korvausvastuun uhalla. Hänen on toimittava tehtävässään velkojien yhteiseksi eduksi. Pesänhoitajan on kaikissa pesänhoitotoimissaan meneteltävä sellaisella huolellisuudella kuin vastaavassa asemassa olevalta huolelliselta henkilöltä voidaan objektiivisesti arvioiden vastaavassa tilanteessa edellyttää.

Jos pesänhoitajia on useampia, hallinto voidaan jakaa heidän keskenä tuomioistuimen määräämällä tavalla. Tällöin pesänhoitaja vastaa lähtökohtaisesti vain omasta tehtäväpiiristään. Huolellisuusvelvollisuus saattaa kuitenkin edellyttää, että pesänhoitaja erityisen aiheen ilmaantuessa valvoo tällaisessakin tapauksessa toisten pesänhoitajien toimintaa ja ryhtyy toimenpiteisiin laiminlyöntejä havaitessaan. Pesänhoitajalla ei ole kuitenkaan yleistä valvontavelvollisuutta toisen pesänhoitajan toimia kohtaan. Korvausvastuu edellyttää esimerkiksi, että olisi ollut erityistä syytä epäillä toisen pesänhoitajan syyllistyneen laiminlyönteihin tai väärinkäytöksiin.

Varsinkin laajojen konkurssipesien hoidon kannalta voi olla tarkoituksenmukaista, että pesänhoitotehtävät jaetaan pesänhoitajien kesken. Jos tuomioistuin ei ole vahvistanut tehtäväjakoja, sillä ei ole vaikutusta pesänhoitajan vastuuseen konkurssipesän hallinnosta, vaan heidän on varmistuttava siitä, että myös toiselle pesänhoitajalle työnjaon mukaan kuuluvat tehtävät tulevat asianmukaisesti suoritetuiksi.

Jollei pesähoitajan hallintoa ole tuomioistuimen määräyksellä jaettu, pesähoitajien vastuu on jakamaton ja pesähoitajien tulee riittävällä tavalla varmistua pesän koko hallinnon asianmukaisuudesta ja erityisesti pesän rahavarojen käytöstä. Tällöin kullakin pesähoitajalla on vahingonkorvausvastuun sanktioima vastuu koko konkurssipesän ja siten myös pesähoitokumppaneiden pesähoitotoimien osalta. Pesähoitajan velvollisuutena on siten huolehtia siitä, että hän on riittävästi selvillä pesän asioista. Tämä edellyttää viime kädessä mahdollisuutta myös kanssapesähoitajan tekemien toimien oma-aloitteeseen valvontaan. Viimeksi mainitun ei tule pitää tällaista valvontaa epäluottamuksen osoituksena vaan normaalina toiselle pesähoitajalle kuuluvana tehtävänä.

Varsin yleinen menettelytapa pesähoidossa on edelleen se, että konkurssipesän rahaliikenteestä ja kirjanpidosta huolehtii yksi pesähoitajista. Tällaisesta konkurssipesän rahavarojen hoitoa koskevasta tosiasiallisesta järjestelystä ei kuitenkaan seuraa, että varainhoitoon osallistumaton pesähoitaja vapautuisi velvollisuudestaan valvoa toisen pesähoitajan toimien asianmukaisuutta. Pankkitiliä konkurssipesälle avattaessa on sovittava siitä, että pankki toimittaa tiliotteet jokaiselle pesähoitajalle. Huolellinen menettely edellyttää sitä, että varainhoitoon osallistumaton pesähoitaja säännöllisesti ja riittävän seikkaperäisesti tiliotteista sekä varainhoidosta vastaavalta pesähoitajalta saamistaan kirjanpitositteista tai vastaavista selvityksiä varmistautuu konkurssipesän koko hallinnon asianmukaisuudesta ja erityisesti sen rahavarojen hoidosta. Neuvottelukunta tähdentää, että varainhoidosta vastaavan pesähoitajan on viipymättä annettava kanssapesähoitajalleen kaikki ne tiedot, mitä tämä katsoo tarpeelliseksi

Pesähoitajan vastuuta kanssapesähoitajan vahinkoa aiheuttaneesta menettelystä on käsitelty ratkaisussa KKO 2001:70.

Helsingissä 1. päivänä syyskuuta 2004

Matti Nenonen
puheenjohtaja

Riitta Hämäläinen
sihteeri

LIITE

esimerkki tilikartasta